

BELEVINGSONDERZOEK HOOFDSTRAAT - GORREDIJK

Uitkomsten 0-meting verkeerspilot
tweerichtingsverkeer Hoofdstraat in Gorredijk

januari 2021

BELEVINGSONDERZOEK HOOFDSTRAAT - GORREDIJK

Uitkomsten 0-meting verkeerspilot
tweerichtingsverkeer Hoofdstraat in Gorredijk

Uitgevoerd door:

KENNISCENTRUM | Shared
space

In opdracht van:

januari 2021

COLOFON

Opdrachtgever

Gemeente Opsterland

Contactpersonen: Hendrik Hoekstra

Projectgroep Kenniscentrum Shared Space

Sjoerd Nota (projectleider)

Levi Ubbink (stagiair)

Contactpersoon: Sjoerd Nota

sjoerd@kenniscentrumsharedspace.nl

06 – 48 33 43 60

Studentonderzoekers

Johan Wijbenga - NHL Stenden Hogeschool

Levi Ubbink - NHL Stenden Hogeschool

- opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling

- opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling

Kenniscentrum Shared Space

Westerparkstaete

Westersingel 4, 8913 CK Leeuwarden

website: www.kenniscentrumsharedspace.nl

E-mail: info@kenniscentrumsharedspace.nl

Leeuwarden, januari 2021

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
Algemeen	5
Leeswijzer	5
ONDERZOEKSOPZET	6
Doel van het onderzoek	6
Aanpak onderzoek	6
Effecten	6
UITKOMSTEN	7
Uitkomsten enquête	7
VERVOLG	11
BIJLAGE	12

INLEIDING

Algemeen

Op dit moment is sprake van éénrichtingsverkeer voor gemotoriseerd verkeer in de Hoofdstraat van Gorredijk, waarbij autoverkeer alleen in westelijke richting door de Hoofdstraat kan rijden. Autoverkeer uit de richting van de Badwei en de Nijewei dient om het centrum te bereiken om te rijden via de Overtoom of de Jodocus Heeringastraat. Al langere tijd zijn ondernemers in de Hoofdstraat in Gorredijk ontevreden over de bereikbaarheid van het centrumgebied voor autoverkeer via de Hoofdstraat. Zij zijn van mening dat met het verbeteren van de autobereikbaarheid van het centrum, en specifiek de Hoofdstraat, het economisch vestigingsklimaat verbeterd kan worden.

Om ondernemers tegemoet te komen heeft de gemeenteraad in december 2019 een motie aangenomen om een pilot uit te voeren, waarbij de Hoofdstraat in twee richtingen toegankelijk wordt gemaakt voor autoverkeer. De verwachting van de ondernemers is dat hierdoor meer interactie in het winkelgebied zal ontstaan. In een samenwerking tussen de winkeliersvereniging WHI en de gemeente Opsterland is afgelopen maanden de pilot voorbereid. Het voornemen is om de pilot begin 2021 te starten en tot begin 2020 te laten duren. In de tussentijdse periode worden de effecten van de pilot in beeld gebracht. Op basis van de resultaten van de pilot wordt door de gemeente besloten of de Hoofdstraat structureel wordt opengesteld voor autoverkeer in twee richtingen. Voor de evaluatie van de pilot worden door de gemeente Opsterland verkeersstellingen uitgevoerd om zo de effecten van de pilot op verkeersstromen in en rondom het centrum van Gorredijk te monitoren. Het kenniscentrum Shared Space is gevraagd om aanvullend een belevingsonderzoek en verkeersobservaties uit te voeren. In voorliggende rapportage wordt ingegaan op de aanpak en eerste resultaten van het belevingsonderzoek.

Om op een goede wijze de effecten van de pilot op de beleving van gebruikers, bewoners en ondernemers in het centrumgebied in beeld te brengen is het wenselijk om op verschillende momenten een belevingsonderzoek uit te voeren. Voor de pilot eenrichtingsverkeer Hoofdstraat is gekozen voor het inzetten van een enquête. Voorafgaande aan de start van de pilot is hiertoe een enquête afgenomen onder bewoners, ondernemers, passanten en winkelend publiek. De uitkomsten van deze zogeheten 0-meting geven een representatief beeld van beleving van de situatie waarin de Hoofdstraat voor autoverkeer in slechts één richting is opengesteld. Een vergelijkbaar belevingsonderzoek zal tevens worden afgenomen tijdens de pilot. In overleg met de gemeente Opsterland wordt nog nader beoordeeld of hiertoe één of twee nametingen worden verricht. De eerste nameting zal een aantal weken na de start van de pilot worden uitgevoerd. Hierdoor kan de nieuwe (tijdelijke) verkeerssituatie enigszins 'normaliseren' en zullen de uitkomsten van de nameting meer valide zijn.

In november en december 2020 heeft de 0-meting plaatsgevonden. Tevens is in deze periode een aantal verkeersobservaties in de Hoofdstraat uitgevoerd. Vermeld dient te worden dat dit onderzoek is uitgevoerd in een bijzondere tijd. In de afgelopen maanden heeft de coronacrisis grote impact gehad op onze samenleving. Deze situatie heeft ook invloed op het uitvoeren van onderzoek; het verkeer is rustiger omdat mensen zoveel mogelijk thuis werken of afstandsonderwijs volgen. Tegelijkertijd is het nog erg onzeker wanneer de situatie weer enigszins genormaliseerd wordt. Omdat daar vooralsnog geen uitzicht op is, is in overleg met de gemeente Opsterland besloten om het onderzoek toch uit te voeren.

In voorliggende rapportage zijn de uitkomsten van de 0-meting beschreven. Deze rapportage wordt in 2021 aangevuld met de uitkomsten van de nametingen, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wat de effecten van de pilot zijn op de beleving van de (verkeers)situatie in de Hoofdstraat in Gorredijk.

Leeswijzer

In het hoofdstuk *Onderzoeksopzet* wordt de aanpak van het belevingsonderzoek beschreven. In het daaropvolgende hoofdstuk *Uitkomsten* worden de (eerste) resultaten van het onderzoek beschreven.

ONDERZOEKSOPZET

Doel van het onderzoek

Het doel van het belevingsonderzoek is om inzicht te verkrijgen in de effecten van de pilot tweerichtingsverkeer in de Hoofdstraat in Gorredijk op de beleving van gebruikers van de Hoofdstraat. De uitkomsten van het belevingsonderzoek worden in 2021 betrokken bij de algehele evaluatie van de pilot, waarbij naast de uitkomsten van het belevingsonderzoek ook wordt beoordeeld wat de effecten van de pilot zijn geweest op de verkeersstromen in en rondom het centrum van Gorredijk, op de verkeersveiligheid en op het verkeersgedrag van verkeersdeelnemers.

Aanpak onderzoek

Voor het belevingsonderzoek is in de periode voorafgaand aan de start van de pilot (naar verwachting in februari 2021) een 0-meting verricht. Het doel van deze 0-meting is om de beleving van de situatie voorafgaand aan de start in beeld te brengen. De uitkomsten van deze zogeheten 0-meting geven een representatief beeld van de beleving van de situatie waarin de Hoofdstraat voor autoverkeer in slechts één richting is opengesteld. Er is bewust voor gekozen om het belevingsonderzoek uit te voeren door op straat aselekt mensen te benaderen met het verzoek om de enquêtevragen te beantwoorden. Op deze manier wijze wordt een zo representatief mogelijk beeld verkregen van de beleving van de gemiddelde gebruiker van de Hoofdstraat. De enquête is afgenomen door twee veldwerkers in de Hoofdstraat tussen de Schansburg en de Nieuwstraat. De 0-meting is verricht op zaterdag 29 november én op donderdag 10 en zaterdag 12 december 2020.

Door enige tijd na de start van de pilot hetzelfde belevingsonderzoek te herhalen, kunnen de effecten van de pilot op de beleving van gebruikers, bewoners en ondernemers in de Hoofdstraat van Gorredijk in beeld worden gebracht. In overleg met de gemeente Opsterland wordt nog beoordeeld of hiertoe één of twee nametingen worden verricht. De eerste nameting zal een aantal weken na de start van de pilot worden uitgevoerd. Hierdoor kan de nieuwe (tijdelijke) verkeerssituatie enigszins 'normaliseren' en zullen de uitkomsten van de nameting meer valide zijn.

Effecten

Met het belevingsonderzoek worden diverse aspecten met betrekking tot de pilot onderzocht. Winkeliersvereniging WHI verwacht dat de pilot zal leiden tot meer interactie-momenten in de straat. Hierdoor geven zij aan te verwachten meer winkelend publiek te kunnen bereiken, de doorstroomsnelheid te verlagen en tegelijk ook de veiligheid in de Hoofdstraat te verbeteren. Tegenover deze doelen is ook een aantal mogelijke negatieve effecten van het openstellen van de Hoofdstraat voor autoverkeer in twee richtingen denkbaar. Om tijdens de evaluatie een zo compleet mogelijk beeld te verkrijgen van de effecten van de pilot, zal daarom ook aandacht worden besteed aan deze mogelijke negatieve effecten. In overleg met de gemeente Opsterland en de Winkeliersvereniging WHI zijn de volgende criteria benoemd die bij het belevingsonderzoek worden betrokken:

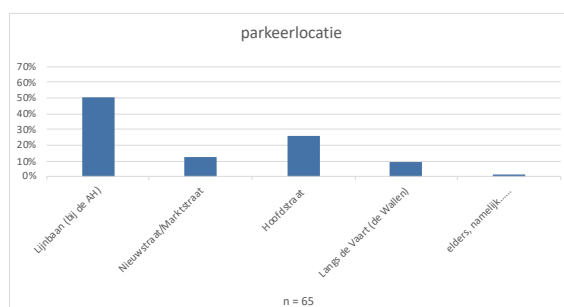
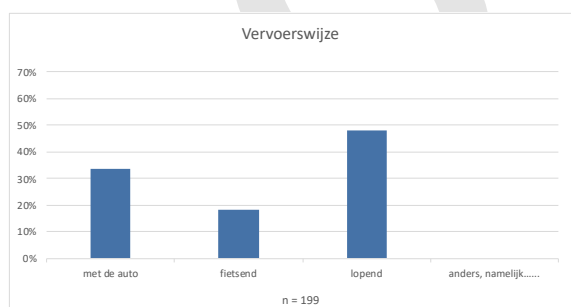
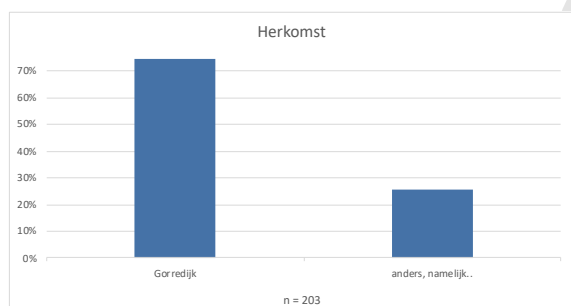
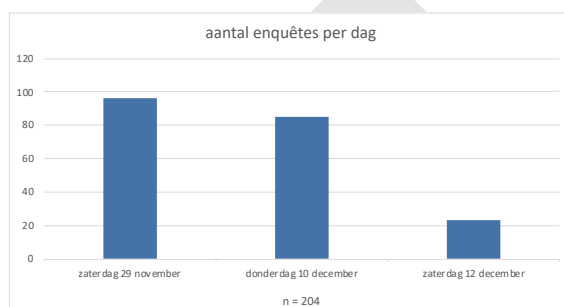
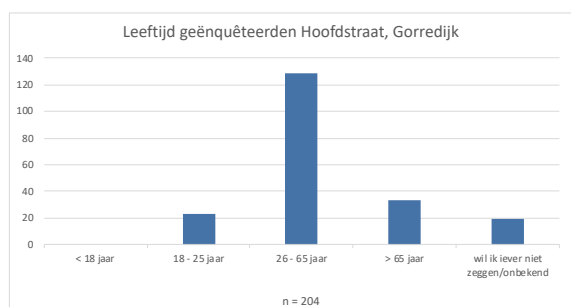
- Beleving bereikbaarheid Hoofdstraat en centrum
- Beleving verkeersdruk in de Hoofdstraat
- Beleving snelheid in de Hoofdstraat
- Beleving oversteekbaarheid in de Hoofdstraat
- Beleving doorstroming autoverkeer in de Hoofdstraat
- Beleving verkeersveiligheid Hoofdstraat voor fietsers en voetgangers
- Beleving mate van gebiedsvreemd (sluip)verkeer in de Hoofdstraat
- Beleving verkeershinder (geluid, stank, trillingen) in de Hoofdstraat
- Beleving verblijfskwaliteit in de Hoofdstraat
- Beleving toegankelijkheid Hoofdstraat

Tevens is bij de 0-meting gevraagd naar kennis en verwachtingen over de pilot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat. In bijlage I van deze rapportage is de enquête van de 0-meting opgenomen. Tijdens de nameting(en) worden dezelfde vragen herhaald, maar zal ook specifiek naar bevindingen en ervaringen met betrekking tot de pilot worden gevraagd, bijvoorbeeld over de beleving van het winkelklimaat of de verkeerssituatie in de Hoofdstraat of over het verschuiven van verkeersstromen in het gebied rondom de Hoofdstraat.

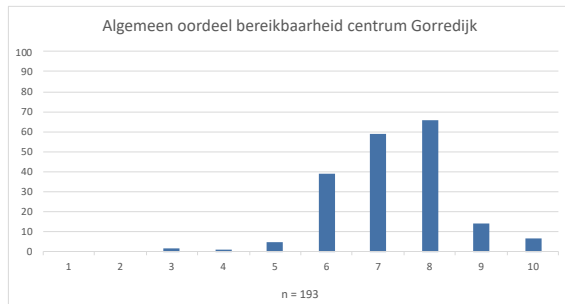
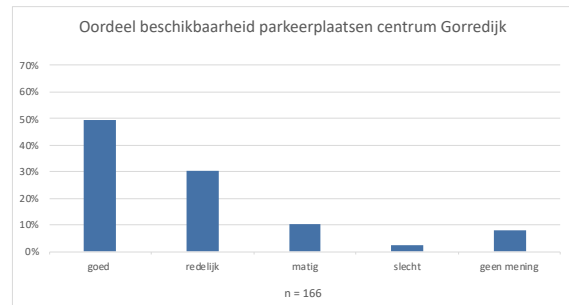
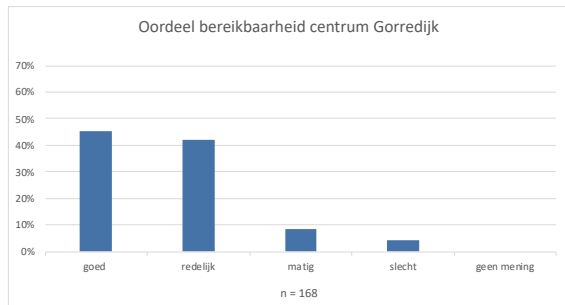
UITKOMSTEN

Uitkomsten enquête

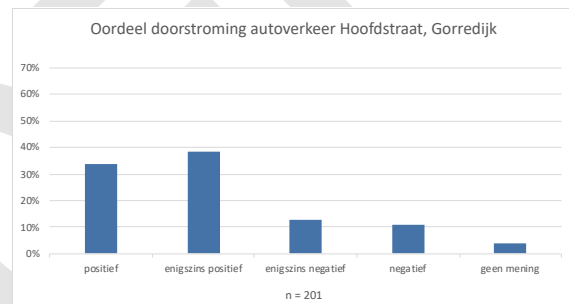
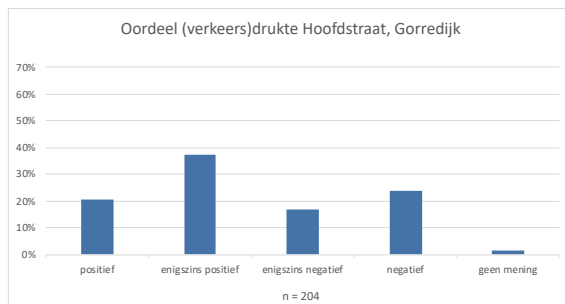
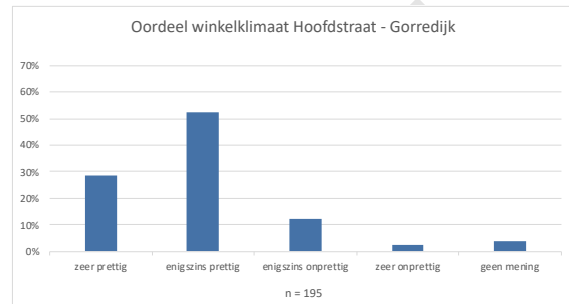
Op zaterdag 29 november én op donderdag 10 en zaterdag 12 december zijn in de Hoofdstraat te Gorredijk enquêtes (zie bijlage I) afgenomen. In totaal zijn tijdens de onderzoeksdagen 204 enquêtes ingezonden. Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten van de enquête weergegeven. Regelmatig is sprake van een deelpopulatie. Per grafiek is daarom de onderzoekspopulatie (n) weergegeven. Er is voor gekozen om in deze fase nog geen uitvoerige analyse uit te voeren van de uitkomsten, waarbij ook deelselecties en dwarsverbanden tussen de uitkomsten worden onderzocht. In de evaluatie, waarbij ook de uitkomsten van de nametingen worden betrokken, zal een dergelijke grondige analyse wel plaatsvinden.

Van de geënquêteerden valt het grootste deel van in de leeftijdscategorie van 26-65 jaar. Circa 75% van de ondervraagden is afkomstig uit Gorredijk zelf. Het grootste deel van de geënquêteerden die van buiten Gorredijk kwamen, kwamen de meeste uit Heerenveen, Lippenhuizen of Terwispel. Circa 35% van de ondervraagden was met de auto naar het centrum gekomen. Het grootste deel van hiervan parkeerde de auto op het parkeerterrein bij de Albert Heijn of in de Hoofdstraat zelf.

gemiddeld oordeel: 7,3

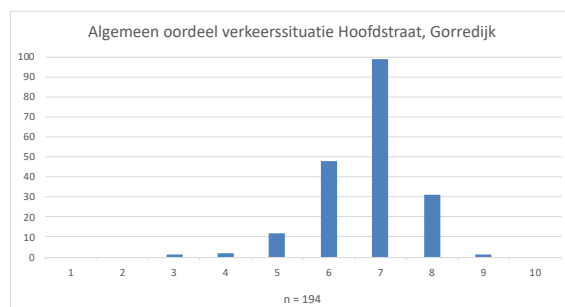
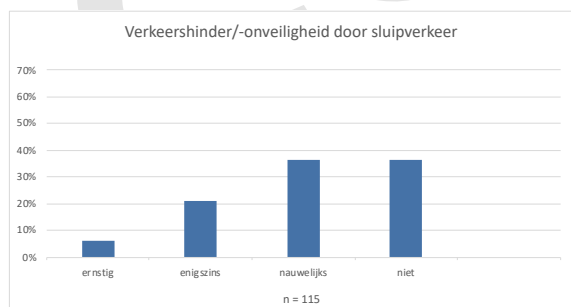
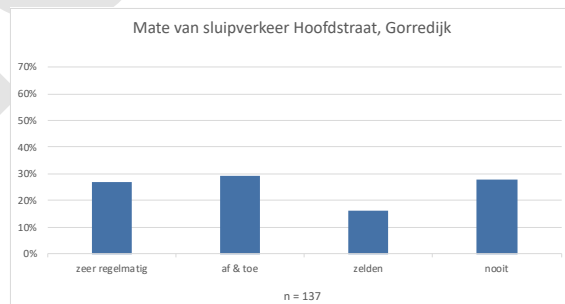
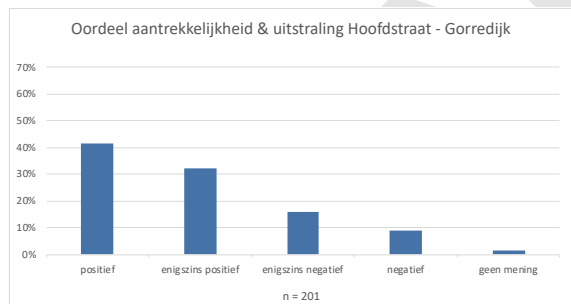
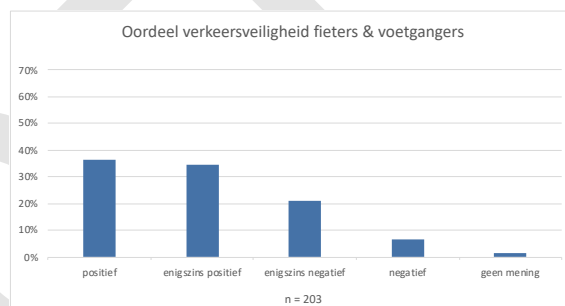
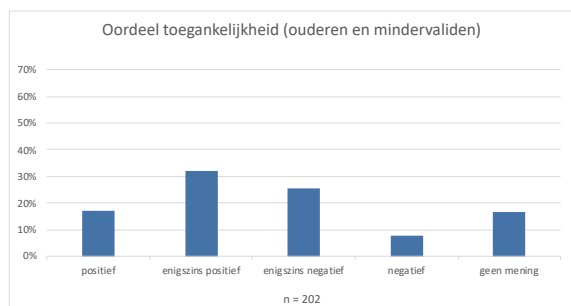
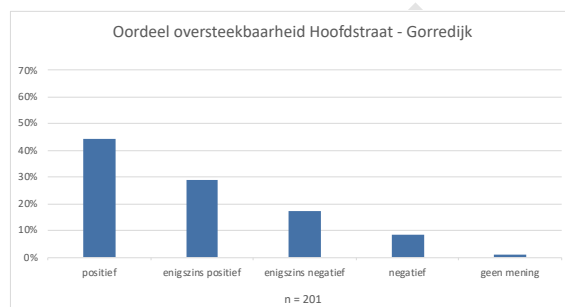
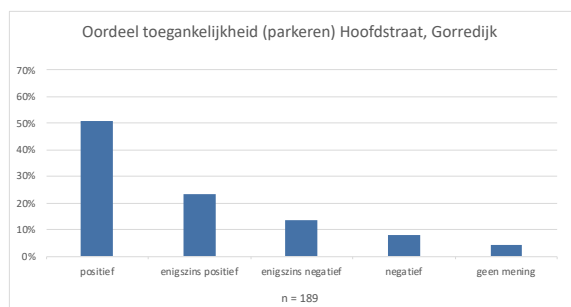
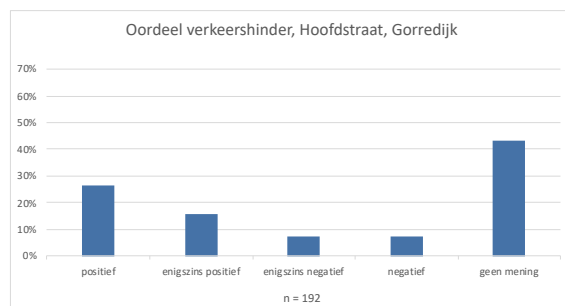
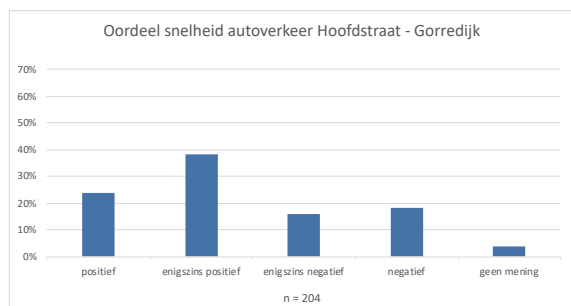
Positieve punten verkeerssituatie Hoofdstraat

Verbeterpunten verkeerssituatie Hoofdstraat

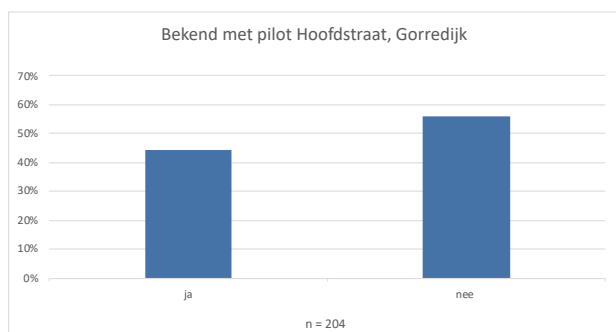
Over het algemeen oordelen de geënquêteerden vrij positief over de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van parkeerplaatsen in het centrum van Gorredijk. Ook het oordeel over het winkelklimaat in de Hoofdstraat scoort positief. Ondervraagd zijn meer verdeeld over de verkeerssituatie in de Hoofdstraat, maar ook hier slaat de balans door naar een positief oordeel over aspecten zoals verkeersdrukte en doorstroming. Over het algemeen worden de bereikbaarheid en de parkeermogelijkheden het meest genoemd als positief punt. Verbeterpunten voor de verkeerssituatie in de Hoofdstraat die door geënquêteerden het vaakste worden genoemd zijn de parkeersituatie, bereikbaarheid, de leegstand, de verkeersdrukte en samenhangend hiermee de oversteekbaarheid.

In bijlage II is een compleet overzicht opgenomen van alle de door geënquêteerden aangegeven positieve punten en verbeterpunten voor de verkeerssituatie in de Hoofdstraat.

gemiddeld oordeel: 6,7

Ook de verkeerskundige aspecten zoals snelheid, toegankelijkheid, fietsveiligheid en overlast door sluipverkeer scoren over het algemeen vrij positief, evenals de uitstraling van de Hoofdstraat.

Ondervraagden is gevraagd of zij kennis hadden van de voorgenomen pilot. De meerderheid was niet op de hoogte van het voornemen van de verkeerspilot. Geënkquêteerden is ten slotte gevraagd om aan te geven wat hun verwachtingen zijn van de pilot. De reacties lopen hier behoorlijk uiteen van uitgesproken positief en uitgesproken negatief, maar er zijn ook diverse geënkquêteerden die aangeven zowel voor- als nadelen van tweerichtingsverkeer in de Hoofdstraat te zien. Bij de communicatie over de pilot is rekening gehouden wordt rekening gehouden met deze uitkomsten

In bijlage II is een compleet overzicht opgenomen van de door geënuquêteerden aangegeven verwachtingen over de pilot tweerichtingsverkeer in de Hoofdstraat.

VERVOLG

In voorliggende rapportage zijn de uitkomsten van de 0-meting voor verkeerspilot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat opgenomen. Na start van de pilot zal een soortgelijk belevingsonderzoek worden herhaald. Op deze manier kunnen de effecten van de pilot op de beleving in beeld worden gebracht en kunnen ervaringen en meningen van de bewoners, passanten en ondernemers over de resultaten van de pilot geïnventariseerd. In overleg met de gemeente Opsterland wordt nog nader beoordeeld of hiertoe één of twee nametingen worden verricht. De eerste nameting zal een aantal weken na de start van de pilot worden uitgevoerd, Hierdoor kan de nieuwe (tijdelijke) verkeerssituatie enigszins 'normaliseren' en zullen de uitkomsten van de nameting meer valide zijn.

Voorliggende rapportage wordt in 2021 aangevuld met de uitkomsten van deze nametingen en een analyse van de uitkomsten daarvan.

CONCEPT

BIJLAGE I

Enquête verkeerssituatie Hoofdstraat - Gorredijk

Op verzoek van de gemeente Opsterland en de winkeliersvereniging voeren wij een enquête uit naar de verkeerssituatie en het winkelklimaat in de Hoofdstraat. Mag ik u in dit verband een aantal vragen stellen? De deelname aan deze enquête is geheel **anoniem** en duurt een paar minuten.

1. Waar komt u vandaan?

- ☐ uit Gorredijk
- ☐ anders, namelijk uit

2. Wat is de reden voor uw bezoek aan de Hoofdstraat?

- ☐ winkelen, boodschappen
- ☐ werk
- ☐ scholing
- ☐ recreatie/blokje om
- ☐ ik woon in het centrum
- ☐ anders, namelijk.....

⇒ ga door naar vraag 5

3. Hoe bent u vandaag naar het centrum gekomen?

- ☐ met de auto
- ☐ fietsend
- ☐ lopend
- ☐ anders, namelijk..

⇒ ga door naar vraag 4

⇒ ga door naar vraag 5

⇒ ga door naar vraag 5

⇒ ga door naar vraag 5

4. Waar staat u geparkeerd?

- ☐ Lijnbaan (bij de Albert Heijn)
- ☐ Nieuwstraat/Marktstraat
- ☐ Hoofdstraat
- ☐ Langs de Vaart (Kerkewal, Molenwal, Langewal of Brouwerswal)
- ☐ elders, namelijk.....

5. Hoe ervaart u de bereikbaarheid van het centrum van Gorredijk voor autoverkeer ?

goed	redelijk	matig	slecht	geen mening
☐	☐	☐	☐	☐

6. Hoe beoordeelt u de beschikbaarheid van parkeerplaatsen in het centrum van Gorredijk ?

goed	redelijk	matig	slecht	geen mening
☐	☐	☐	☐	☐

7. Welk cijfer geeft u de bereikbaarheid van het centrum van Gorredijk in het algemeen ?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8. Kunt u twee positieve punten noemen over de huidige verkeerssituatie in de Hoofdstraat ?

1.

2.

9. Kunt u twee verbeterpunten noemen over de huidige verkeerssituatie in de Hoofdstraat ?

1.

2.

10. In welke mate vindt u de Hoofdstraat in Gorredijk een prettige winkelstraat ?

zeer prettig	enigszins prettig	enigszins onprettig	zeer onprettig	geen mening
☐	☐	☐	☐	☐

11. Graag vernemen wij uw mening over de volgende zaken met betrekking tot de Hoofdstraat:

	positief	enigszins positief	enigszins negatief	negatief	geen mening
(verkeers)druk in de Hoofdstraat	☐	☐	☐	☐	☐
doorstroming van het autoverkeer in de Hoofdstraat	☐	☐	☐	☐	☐
snelheid van het autoverkeer in de Hoofdstraat	☐	☐	☐	☐	☐
verkeershinder door geluids- of trillingsoverlast	☐	☐	☐	☐	☐
toegankelijkheid voor automobilisten (parkeren)	☐	☐	☐	☐	☐
oversteekbaarheid Hoofdstraat voor voetgangers	☐	☐	☐	☐	☐
toegankelijkheid voor ouderen en minder-validen	☐	☐	☐	☐	☐
verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers	☐	☐	☐	☐	☐
aantrekkelijkheid en de uitstraling van de Hoofdstraat	☐	☐	☐	☐	☐

12. Hoe vaak ervaart u sluijverkeer in de Hoofdstraat ?

- ☐ zeer regelmatig
☐ af & toe
☐ zelden
☐ nooit

⇒ ga door naar vraag 14

13. In welke mate ondervindt u hinder of verkeersonveiligheid door dit sluijverkeer in de Hoofdstraat?

ernstig	enigszins	nauwelijks	niet
☐	☐	☐	☐

14. Welk cijfer geeft u de verkeerssituatie in de Hoofdstraat in het algemeen ?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

In 2021 zal als proef de Hoofdstraat in Gorredijk in twee richtingen worden opengesteld voor autoverkeer. Verwacht wordt dat hierdoor de bereikbaarheid van het centrum en de verkeersveiligheid in de Hoofdstraat verbeterd ?

15. Bent u bekend met deze proef?

☐ ja | ☐ nee

16. Wat zijn uw verwachtingen over de effecten van deze proef ?

.....

.....

17. Mag ik u ten slotte vragen wat uw leeftijd is?

☐ < 18 jaar | ☐ 18 - 25 jaar | ☐ 26 - 65 jaar | ☐ > 65 jaar | ☐ wil ik niet zeggen

Hartelijk dank voor uw medewerking aan deze enquête!

Kenmerk geënquêteerde:

☐ passant - voetganger | ☐ passant - fietser | ☐ passant - automobilist | ☐ bewoner | ☐ ondernemer

geslacht geënquêteerde:..... locatie afname enquête:.....

naam enquêteur:..... datum/tijdstip:.....

Overzicht reacties open vragen enquête verkeerspiloot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat, Gorredijk

[illegible]